

Myriam Boermans &
Gerrit Jan Logt

WIJ van Jaargang 1960

kindertijd en jeugd

Wartberg Uitgeverij

1960- 1962

Blijfe baby's

We worden in het
kraambed bewonderd.

Geen verwennerij

De meeste baby's werden in de jaren 60 thuis geboren, met hulp van oma, de huisdokter en/of een kraamverzorgster. Onze moeders kregen na de bevalling een strak laken om de buik gebonden, om zo

In goede handen bij de kraamverzorgster.

In het nieuws

21 maart 1960

The Beatles treden voor de eerste keer op, in de Tavern Club in Liverpool.

25 maart 1960

Prinses Beatrix opent in Rotterdam de 101 meter hoge Euromast.

3 mei 1960

In Amsterdam wordt het Anne Frank Huis voor publiek geopend.

18 augustus 1960

In Amerika wordt de eerste anticonceptiepil op de markt gebracht door het farmaceutische bedrijf Searle Drug.

12 april 1961

De Russische piloot en kosmonaut Joeri Gagarin wordt de eerste mens in de ruimte. Aan boord van de Vostok 1 maakt hij een rondje rond de aarde.

17 april 1961

Amerika brengt door de CIA getrainde Cubaanse bannelingen op Cuba aan wal die moeten proberen de macht over te nemen. De organisatie mislukt volledig. Deze actie wordt ook wel het Varkensbaai-incident genoemd.

13 augustus 1961

De Berlijnse Muur wordt gebouwd. Soldaten van het Oost-Duitse leger sluiten de grens tussen Oost- en West-Berlijn hermetisch af.

1 december 1961

Judoka Anton Geesink wordt als eerste niet-Japanner wereldkampioen in alle categorieën, tijdens het WK Judo in Parijs.

5 augustus 1962

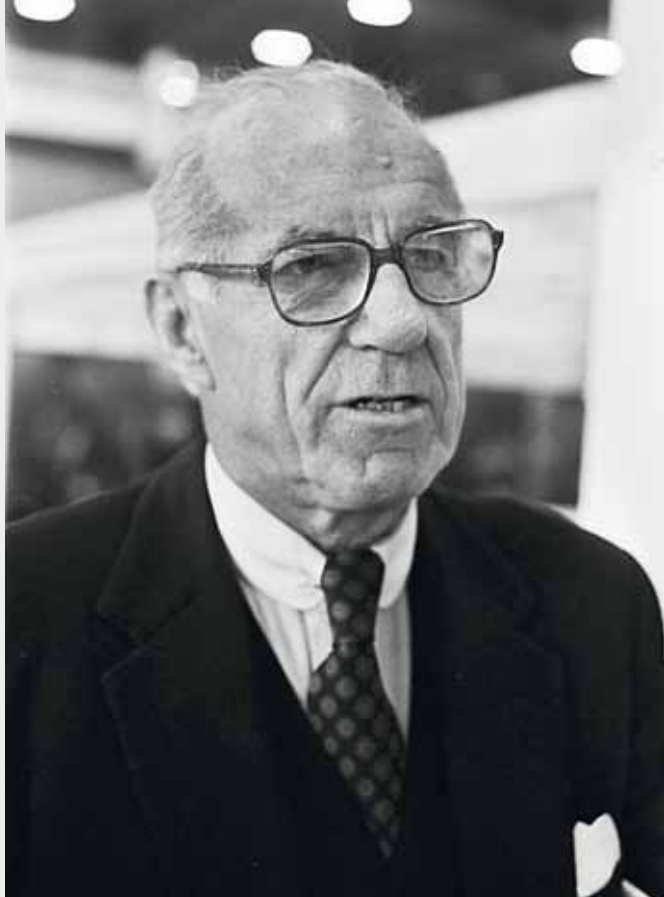
In haar huis in Hollywood wordt actrice Marilyn Monroe dood op bed gevonden. Men vermoedt dat zij zelfmoord heeft gepleegd met een overdosis slaappillen.

4 oktober 1962

The Beatles brengen hun eerste single uit: *Love me do*. Deze bereikt in Engeland de zeventiende plaats.

28 oktober 1962

Er komt een einde aan de Cubacrisis, een bijna-kernoorlog tussen de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten.

Dr. Spock spreekt wijze woorden.

snel mogelijk weer “in vorm” te komen. Ook bleven ze de eerste tien dagen na de bevalling in bed.

Borstvoeding geven was heel natuurlijk, en er waren strakke regels voor het voeden. Dat moest op vaste tijden gebeuren en als we huilden moest moeder ons laten liggen, anders zou ze ons maar verwennen. Bovendien kregen we sterke longen van dat huilen, zo werd gezegd. Het motto was rust, reinheid en regelmaat. Dat laatste hadden onze vaders en moeders gelezen in de boeken van de grote opvoeder Dr. Spock, een echte autoriteit.

Ook oma is trots.

Flink karwei: een luiervas in de keuken.

Hoewel de borstvoeding vaak een jaar of soms zelfs langer werd volgehouden, kon die na zes maanden worden aangevuld met vaster voedsel. We kregen eerst Bambix,

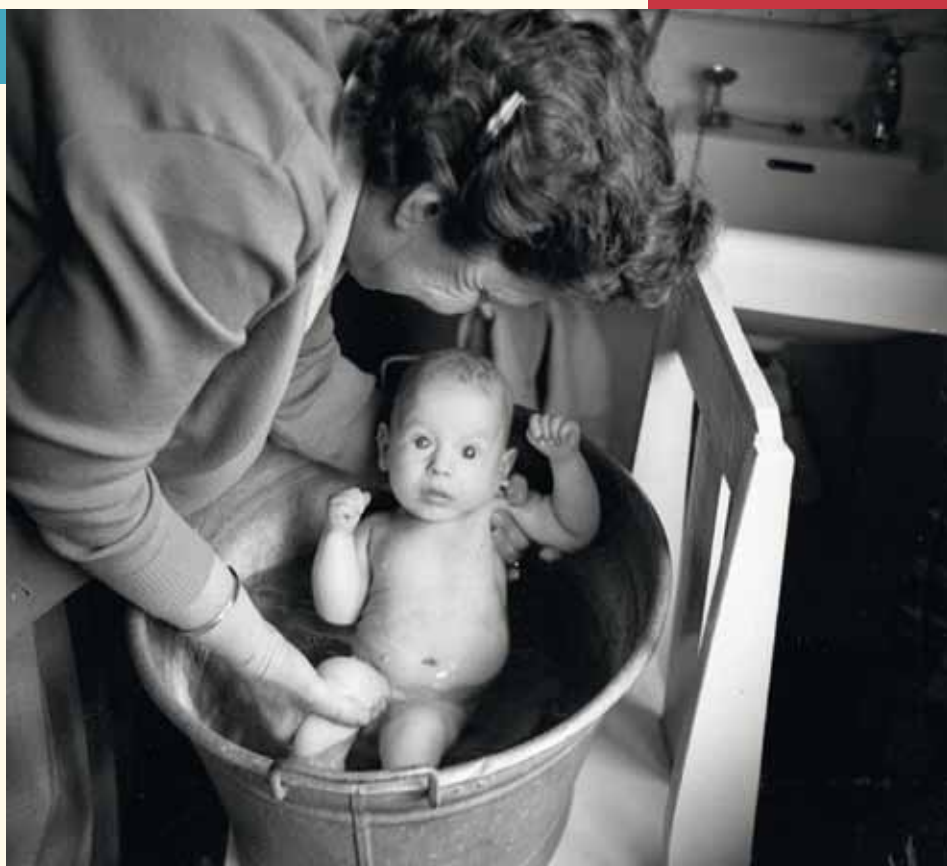
en ook wel rijstbloempap. Die werd na een tijdje vervangen door Brinta. Beide papjes werden rijkelijk bestrooid met suiker en er hoorde ook letterlijk zout in de pap. Bij gebrek aan Brinta verkruidde moeder ook wel beschuiten in gekookte melk. Er waren moeders die zelfs een druppeltje jenever in de pap deden, omdat ze het gehuil van hun kind en de slapeloze nachten helemaal zat waren. Wij kregen intussen ook gezeefde fruithapjes, uiteraard met fruit van het seizoen. Dus: appels, peren en mandarijntjes in de herfst en winter, en in de zomer aardbeien, perziken en ander lekker zomerfruit. Algauw werd ons aangeleerd met de pot mee te eten. Het vaste voedsel ging eerst nog door een draaizeef, of werd helemaal fijngeprakt. Maar al snel aten we gewoon met alles mee. In die tijd kwamen ook de eerste Olvarit-potjes met kant-en-klare groente- en fruithapjes op de markt, met combinaties als bruine bonen met appelmoes, en worteltjes met doperwten. Maar de meeste zuinige moeders begonnen daar niet aan. Als toetje kregen we (volle) yoghurt met suiker of

een scheutje limonadesiroop. Alle zuivel werd door de melkboer aan de deur gebracht. Magere yoghurt en melk vonden onze ouders, die immers de oorlog hadden meegemaakt, niet te eten en te drinken.

We droegen als baby's standaard katoenen luiers, die met grote veiligheidsspelden werden vastgemaakt. Op die manier werden we zo snel mogelijk zindelijk gemaakt, want het was geen pretje om in die drijfnatte, stinkende lappen rond te moeten kruipen. Vanaf onze eerste verjaardag werden we vaak al op de pot gezet. Dat was praktisch en het scheelde moeder veel werk.

In de oudere huizen was er nog niet standaard een douche aanwezig. We werden in een teil met warm water en later met een washandje bij het aanrecht gewassen, en er waren badhuizen waar onze ouders zich konden douchen.

Badderen in een zinken teil.

Een ommetje met oma en mama.

Woningnood en werkmoraal

Sinds de Tweede Wereldoorlog was er een enorme schaarste op de woningmarkt. Veel woningen waren tijdens de oorlog verwoest of zwaar beschadigd. Pas vanaf de jaren 60 werd er werk gemaakt van het bouwen van nieuwe woningen, met name hoogbouw.

Tegelijkertijd werden veel oude en bouwvallige woningen afgebroken. Op de woningen die gesloopt zouden worden, kwam een emailen bordje te hangen met 'Onbewoonbaar verklaarde woning'.

Voor onze ouders als jonggetrouwde stellen was het bij gebrek aan woonruimte vaak noodzaak om bij hun ouders in te trekken. Pas als er een tweede kind werd geboren, kwamen zij in aanmerking voor een woning, in die tijd vaak een flat.

Moeder is altijd aan het werk.

Een moeder op kantoor
is een uitzondering.

De meeste moeders moesten stoppen met werken zodra ze gingen trouwen. Ze werden dan geacht het huishouden te doen en de kinderen op te voeden.

Vaders waren nauwelijks in beeld. Die gingen 's ochtends vroeg naar hun werk, kwamen soms tussen de middag lunchen en 's avonds kwamen ze pas tegen zessen thuis, om direct aan tafel te schuiven voor het avondeten. De warme maaltijd werd overigens vaak tussen de middag gegeten en de broodmaaltijd aten we dan 's avonds. Veel vaders waren druk met hun carrière en studeerden in de avonduren bij, waardoor ze nóg minder beschikbaar waren. De opvoeding van ons kinderen kwam dan ook voor het grootste deel op onze moeders neer. Werkende moeders waren een uitzondering, en werden door de gemiddelde burger met argwaan bekeken.

Het huishouden was een dagtaak op zich. Elke dag werd er gestoft, gestofzuigd, gestreken, gekookt en werden er boodschappen gedaan en bedden opgemaakt. 's Avonds moesten onze moeders nog sokken stoppen en kleren verstellen. Een geveleugelde uitdrukking was: 'een vrouwenhand en een paardentand staan nooit stil'.

De Koude Oorlog en de Berlijnse Muur

In augustus 1961 begonnen Oost-Duitsland en de Sovjet-Unie in Berlijn met de bouw van de Berlijnse Muur, om zo een verdere leegloop van vluchtelingen uit het communistische Oostblok te voorkomen. De muur liep feitelijk dwars door heel Europa heen, van noord naar zuid, en deze dodelijke scheidslijn werd dan ook het "IJzeren Gordijn" genoemd. De muur werd het symbool van de Koude Oorlog, de gewapende vrede die er bestond tussen het communistische Oosten onder leiding van de Sovjet-Unie, en het vrije Westen onder de vleugels van de Verenigde Staten van Amerika. De Koude Oorlog ontstond vooral door verschillen in wereldbeeld en ideologie, waardoor de twee machtsblokken lijnrecht tegenover elkaar kwamen te staan.

Dat was ook zo in 1961, toen de Verenigde Staten een invasie van Cuba voorbereidde en de Sovjet-Unie schepen met atoomwapens richting Cuba stuurde. Op het nippertje kon een volgende wereldoorlog worden voorkomen. Wij van 1960 maakten de bouw van de muur weliswaar

Zwaaien naar familie aan de andere kant van de muur.

niet bewust mee, maar de Koude Oorlog was een realiteit in onze gehele jeugd, puberteit en adolescentie. Denk alleen al aan de vele films en boeken waarin de Koude Oorlog een rol speelde of het decor vormde. Er was altijd een zekere dreiging, want stel nu dat de Russen atoombommen gingen werpen... Zo nu en dan werden er spionnen opgepakt en uitgeruild met de communisten. Het Oostblok was donker en mysterieus, enerzijds grijs en armoedig, anderzijds gevaarlijk en onbekend. De Koude Oorlog verdeelde de wereld eenvoudig in zwart en wit, goed en slecht. Dat maakte de zaak overzichtelijk, maar niet per se vrolijk; het was een onzichtbare invloed op onze jeugd en ons latere wereldbeeld.

Poetsen, boenen, schrobben

Twee keer per jaar, in het voor- en najaar, was het tijd voor de grote schoonmaak. Alles werd dan van de kant gehaald, matrassen en wollen dekens werden buiten te luchten gelegd of gehangen. Moeder klopte de vloerkleden met de mattenklopper, sopte de kasten uit en verving de winterkleden door zomerkleden, of andersom. Ze waste al het serviesgoed af en plakte in de servieskast nieuw kastpapier op de planken. Alle meubels stonden in de boenwas, zilver bestek en koperwerk blonken weer. Na de grote schoonmaak rook het hele huis nog

dagenlang naar groene zeep. Als moeder het helemaal in haar bol kreeg, werden zelfs de muren gewit of van een nieuw behangetje voorzien.

Op maandag was het standaard wasdag. Witte was werd gekookt in een grote ketel en hardhandig met zeepoeder geschrobd op een wasbord in een zinken teil. Daarna ging de boel eerst door een wringer, om het meeste water eruit te halen, en vervolgens in de losstaande centrifuge die we moesten vasthouden tot hij op volle toeren draaide, anders wandelde hij zelfstandig door de keuken. Daarna hing moeder de boel in de tuin aan lijnen te drogen, of als het regende op een houten wasrek, dat rondom de potkachel stond. Dat kostte alles bij elkaar een hele ochtend. Langzamerhand kwamen er wel wasmachines, maar lang niet iedereen schakelde direct over naar dit nieuwe fenomeen. Oud en vertrouwd was toch wel fijn.

Protestgeneratie en generatie X

De welvaart in Europa en de Verenigde Staten steeg na de oorlog, en de euforie na de bevrijding was groot. Veel gezinnen hadden hun familieplanning in de oorlog in de ijskast gezet, maar nu vond men dat kinderen krijgen weer kon.

Wie werd geboren tussen 1945 en 1955, werd tot de babyboomgeneratie gerekend.

Deze babyboomgeneratie, ook wel de protestgeneratie genoemd, groeide op in een periode van relatieve welvaart en kreeg veel kritiek te verduren. Er heersten hardnekkige vooroordelen, omdat ze zouden leven alsof het allemaal niet op kon.

Wij, de daaropvolgende generatie X (geboren tussen 1956-1970) pikten de voordelen mee van de weg die deze protestgeneratie vóór ons had gebaand.

Maar de wereld werd steeds groter, abstracter en dreigender. Dat bracht problemen met zich mee. Zo werden we al vroeg geconfronteerd met massale

jeugdwerkloosheid en incasseerden bezuinigingsgolf op bezuinigingsgolf. Toch waren we niet alleen de verloren generatie waarvoor sommigen ons hielden. We hanteerden vooral ook het motto: 'pluk de dag'.

De naoorlogse Nederlandse bevolkingsgroei was uniek in West-Europa. Ook in andere West-Europese landen piekte dat aantal na de oorlog, maar in Nederland was het Nederlandse geboortecijfer tot het midden van de jaren 50 het hoogste gebleven van alle West-Europese landen. Dat had grote gevolgen in de jaren 60.

Er was al woningnood, maar die werd hierdoor alleen nog maar groter. De lagere scholen raakten overvol en moesten uitbreiden om aan de grote vraag te kunnen voldoen. Datzelfde gold voor het middelbaar onderwijs. Er was een grote toestroom van babyboomers naar de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs.

Spelen op een gehaakt kleed.

Er is er één jarig, hoera!

Onze eerste verjaardag was een echte mijlpaal. We kregen taart en mochten zelf die ene kaars uitblazen. Nu waren we geen baby's meer, maar peuters. Hieperdepiep hoera!

Langzaam verkenden we de wereld om ons heen en werden mobieler, in en om het huis. Moeder sloot de kastdeurtjes in de keuken en bijkeuken hermetisch af en borg gevaarlijke spullen weg voor onze onderzoekende handjes. Lang niet alle flessen met schoonmaakmiddelen hadden kindveilige sluitingen. Moeder moest er niet aan denken dat we daar met onze grijpgrage handjes bij konden. Maar we hadden ook genoeg speelgoed voorhanden, vaak van hout of blik: poppen, een houten hobbelpaard, of een blikken bromtol. Daar vermaakten we ons prima mee. Later, in ons tweede en derde jaar, kwamen daar voor

meisjes een pop, een poppenwagen en
voor jongens houten gereedschap bij.

Vader en moedertje spelen was ook
een leuk tijdverdrijf. De rollen waren
hier net zo verdeeld als bij onze
ouders: de jongens gingen naar hun
werk, de meisjes speelden voor
moeder.

Broer en zus blikken samen in de camera.

Vrolijk gekiekt, samen met papa.

Er werden steeds meer peuterspeelzalen en crèches opgezet. Moeders gingen vaker buiten de deur werken. Maar de meesten van ons bleven toch nog thuis, samen met moeder, terwijl vader naar zijn werk ging.

Prominenten geboren in 1960

04-01 Pim de la Parra

NED – filmmaker

04-01 Michael Stipe

VS – zanger

24-01 Robbert Dijkgraaf

*NED – wiskundige,
natuurkundige en hoogleraar*

03-03 Tosca Niterink

NED – actrice

28-03 Joep van Deudekom

*NED – cabaretier, columnist
en televisiepresentator*

29-04 Gerard Joling

NED – zanger en presentator

10-05 Bono

IE – zanger

15-05 Nico Dijkshoorn

NED – columnist, schrijver en dichter

24-05 Kristin Scott Thomas

ENG – actrice

28-06 Karin Bloemen

NED – zangeres en actrice

07-08 David Duchovny

VS – televisie- en filmacteur

10-08 Antonio Banderas

SP – acteur

15-08 Jeroen Pauw

*NED – televisiejournalist
en presentator*

10-09 Colin Firth

ENG – acteur

26-10 Bert Visscher

NED – cabaretier

30-10 Diego Maradona

ARG – voetballer

05-11 René Froger

NED – zanger

18-11 Kim Wilde

ENG – zangeres

03-12 Julianne Moore

VS – actrice

12-12 Jaap van Zweden

NED – dirigent en violist

Kriebelstof en frisse buitenlucht

Samen spelen is pas fijn

Onze wereld werd langzaamaan een beetje groter. We speelden in en om het huis, en soms al met grotere broers, zussen en buur(t)kinderen in de straat.

Buitenlucht was gezond, vonden onze moeders en zodra het weer meewerkte gingen we naar buiten. De winter van 1963 was een hele strenge. Als het vroom, stonden er ijsbloemen op de (enkele) ramen. Sommigen van ons leerden in deze winter vast en zeker met vallen en opstaan de beginselen van het schaatsen. Met een keukenstoel als houvast het ijs op, met klompjes die onder onze kaplaarzen werden gebonden.

We werden uitgedost met door moeder gebreide wollen wanten, die met een gepunnikt touwtje door onze mouwen werden gehaald. Oma zat in de auto met warme kruiken en een thermoskan met warme chocolademelk,

In het nieuws

18 januari 1963

De twaalfde Elfstedentocht wordt onder barre omstandigheden gereden. Reinier Paping komt als eerste over de finish.

28 augustus 1963

Martin Luther King houdt voor het Lincoln Memorial in Washington DC zijn rede met de beroemde woorden 'I have a dream'.

22 november 1963

In Dallas wordt John F. Kennedy doodgeschoten als hij in een open limousine over Dealey Plaza rijdt. De van de moord verdachte Lee Harvey Oswald wordt enige dagen later neergeschoten.

29 april 1964

Prinses Irene trouwt met de Spaanse prins Carlos Hugo van Bourbon-Parma. Zij is voor het huwelijk togetreden tot de rooms-katholieke kerk. Er zijn geen leden van het Koninklijk Huis aanwezig bij het huwelijk.

8 augustus 1964

Het eerste optreden van The Rolling Stones in Nederland loopt in het Scheveningse Kurhaus volledig uit de hand. Al na een halfuur breken de fans de zaal af en wordt het concert door de politie afgebroken.

14 oktober 1964

Martin Luther King krijgt de Nobelprijs voor de Vrede.

28 juni 1965

Koningin Juliana maakt de verloving van prinses Beatrix met Claus von Amsberg bekend.

16 juli 1965

De Mont-Blanc-tunnel door de Alpen, een belangrijke verbinding voor het verkeer tussen Frankrijk en Italië, wordt door de Franse president De Gaulle en zijn Italiaanse collega Saragat geopend.

11 oktober 1965

Opening van de zender Hilversum 3, waarop populaire muziek wordt uitgezonden.

15 december 1965

In Zeeland opent koningin Juliana de Zeelandbrug over de Oosterschelde. De vijf kilometer lange brug is daarmee op dat moment de langste brug van Europa.

Op glad ijs, samen met mama.

waarmee ze ons kon opwarmen als het te koud werd.

En buiten konden we natuurlijk ook allerlei spelletjes doen. Daar lieten we ons door de oudere kinderen ook graag in meeslepen: hinkelen, tollen, elastieken, en natuurlijk hutten bouwen.

We hoefden ons in elk geval niet te vervelen.

WIJ van Jaargang 1960

Vol spanning en verwachting, zo blikten we destijds in de toekomst! Kijk samen met ons terug op die eerste 18 levensjaren – uw kindertijd en jeugd!

Jaargang 1960 – We werden ook wel de “tussengeneratie” genoemd, opgroeiende tussen twee tijdperken in. Het ene been in het Nederland van de jaren 40 en 50 – klein, kneuterig en zwart-wit –, het andere been in de swingende jaren 60 en 70, met de snelle welvaartsgroei, de popmuziek, de eerste mens op de maan en noem maar op. We liepen als pubers en adolescenten een nieuwe wereld binnen: kleuriger, dynamischer, maar ook gevaarlijker. Zo ging de ontwikkeling van de wereld min of meer gelijk op met de onze. Een fijne en opwindende tijd!

Myriam Boermans, zelf jaargang 1960, en Gerrit Jan Logt nemen u mee op een reis terug naar uw kindertijd en jeugd. Ingebed in de politieke en maatschappelijke gebeurtenissen van die tijd, kijken ze met u terug op die verwachtingsvolle en opwindende periode!

ISBN: 978-3-8313-2960-1

9 783831 329601

€ 13,95 (NL)